

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm
u.registrator@regeringskansliet.se
kopia till
fritjof.karlsson@regeringskansliet.se

Remiss från Regeringskansliet angående promemorian Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program

Ert dnr: U2021/01877

Yttrande

Gotlands kommun / Region Gotland, har från Regeringskansliet mottagit promemorian – *Försöksverksamhet med yrkesutbildningar på högskoleförberedande program*. För detta yttrande ansvarar Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Yttrande

Idag utgår dimensioneringen av antalet utbildningsplatser från elevernas efterfrågan. Det arbetsmarknadspolitiska perspektivet i valet av utbildningsutbud betyder mer hos vuxenutbildningen än inom gymnasieskolan. Flera problem bör uppmärksammas med att förändra detta:

- Om näringslivets behov eller ungdomarnas egna mål och framtidsplaner i första hand ska beaktas vid dimensioneringen av antalet utbildningsplatser är en politisk fråga. Skulle detta vara angeläget för näringslivet så skulle ett stort skolengagemang finnas redan idag, men så är inte fallet. Intresset från näringslivet att ingå i gemensamma plattformar såsom styrgrupper och programråd är tyvärr relativt lågt.
- Man kan anta att elevernas motivation kommer att påverkas negativt om en större andel inte kommer in på sitt förstahandsval till gymnasieskolan. Ambitionen med en bättre matchning riskerar uppvägas av att färre uppnår examen. Företagens och verksamheternas vilja att anställa personer som inte valt yrkesinriktning på grund av intresse och engagemang kan påverkas negativt.

- Vilken efterfrågan som är tänkt att styra utbudet är oklart, det nationella, det regionala eller det lokala? Är det efterfrågan just nu som ska beaktas eller den som antas råda om 5-10 år?
- Att låta näringslivet ha inflytande över gymnasieskolans organisation riskerar skapa en sämre matchning än dagens som bygger på elevernas efterfrågan. Fokus bör mer riktas mot utbildningarnas innehåll. En stor del av det gymnasiet (och även högskolan) idag undervisar om är irrelevant redan när eleverna lämnar skolan. Här finns ett stort arbete att göra tillsammans med företagen som skulle gynna såväl bransch som elever.

Att öppna upp för yrkesinriktningar på de högskoleförberedande programmen är ett intressant förslag. Möjligheten finns delvis redan idag, men utnyttjas sällan. Några reflektioner:

- En inte oväsentlig begränsning är tillgången på apl-platser. Redan idag är detta en stor utmaning på många yrkesprogram. Trängsel har uppstått på grund av att även elever på grundskolans, introduktionsprogrammets, vuxenutbildningens och högskolans elever behöver beredas plats.
- Hur kommer genomströmningen på högskolorna att påverkas om 600p av teoretiska kurser ersätts med yrkeskurser? Att elever av egen fri vilja skulle välja bort kurser som ger meritpoäng är inte troligt.
- Det finns en risk med en yrkesinriktad inriktning på ekonomiprogrammet att elever kanske väljer en för hög nivå för sina studier när de borde valt handels- och administrationsprogrammet (HA) i stället. Det finns idag en viss andel av eleverna inom ekonomiprogrammet som inte klarar alla kurser såsom kurser i engelska, svenska och matematik.
- Ett alternativ kan vara att utöka HA med en försäljningsinriktad inriktning med kurser för högskolebehörighet som kan väljas bort i stället för väljas till.
- Yrkesutbildningar med särskilt låg sannolikhet för etablering inom den egna branschen bör ej erbjudas inom ramen för gymnasieskolan. Exempel på sådana utbildningar är frisör och vissa inriktningar inom naturbruk. En mycket liten andel av eleverna som examineras från dessa utbildningar kommer att arbeta inom motsvarande bransch i framtiden.
- Om tidig etablering på arbetsmarknaden beror på företagskontakter erhållna under skoltiden är det logiskt att erbjuda samtliga elever dessa kontaktytor. Eventuellt gäller motsvarande gälla för högre studier; att ett närmare samarbete mellan gymnasiet och högskolan skulle påverka andelen elever som söker till en högre utbildning? Kanske bör vi arbeta med båda dessa delar, med samma syfte.
- Ett argument som förs fram är att vissa elever som väljer högskoleförberedande program inte studerar vidare. Det är korrekt, men dessa utgör en minoritet. De flesta elever på de högskoleförberedande programmen går vidare till högre studier och den andelen är ökande. Att

förändra innehållet för alla elever på utbildningen skulle missgynna majoriteten av eleverna.

- Om engagemang och attityd anses viktigare än studier vid rekrytering så är det utbildningens innehåll som behöver förändras. Att erbjuda elever på de högskoleförberedande programmen apl skulle kunna vara en del i denna förändring.
- Att delta i försöksverksamheten kommer innebära högre utbildningskostnader. Här kan statsbidrag vara en viktig katalysator.
- Försöksverksamhet har ofta en trendens till att ”vara dömda att lyckas”. Det kanske inte alltid blir som man planerat men själva letandet efter nya lösningar skapar ett engagemang som kan vara viktigt.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Andreas Unger
Ordförande Gymnasie- och
vuxenutbildningsnämnden

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör
Utbildnings- och
arbetslivsförvaltningen